

A KÍGYÓSI (KIJÓSI) KÁPOLNA TÖRTÉNETE

Január 27-én este mutatta be Volentics Gyula, Sződ és környéke helytörténetének avatott kutatója legújabb tanulmányát a sződi faluházban. A vácrátóti kígyósi kápolna története azonban számunkra, csörögiek számára is tartogat izgalmas adatokat, hiszen annak idején a kápolna látogatói között sok csörögi szőlősgazda illetve cseléd is lehetett.

A kápolna sajnos nem volt hosszú életű. 1820-ban kérte alapítója a váci püspököt, hogy adjon engedélyt a fölépítésére, 1953-ban pedig már a vácrátóti plébános a romos épület elbontására kért engedélyt. Az épület végül a 60-as években pusztult el teljesen. S hogy mi volt közben?

A körülbelül 60 négyzetméteres épület Kígyós (Kíós, Kijós) pusztán állott.

Volentics Gyula megállapításai szerint a mai vácrátóti vasútállomással szemközti Kígyós-hegy (220 méter magas) oldalában állhatott a kápolna, a közvetlen környéken már korábban is állt kereszt, illetve harangláb. A Csörög fölött végighúzódó andezitvonulat különösen alkalmas volt szőlőművelésre, a községünkhez közelebb eső részt csörögi szőlők, csörögi hegy, Öreg-hegy néven ismerjük, a Vácrátót-Váchartyán irányába eső, keletibb része pedig a Kígyós-hegy.

A kápolna építésének története legenda illő: egy szegény püspöki juhász, Majsai János a kis kápolna helyén egy korsó aranypenzt talált, s hálából építette a Szent Kereszt tiszteletére szentelt kápolnát. A kápolnában később negyed-

évente miséztek, benne harmónium, illetve orgona is szolgált. Oltárképe és a belső terét díszítő két másik festmény ma a vácrátóti római katolikus templomban látható, ezeket 1945-ben menekítették ki az akkor már igen rossz állapotú és a háborús front által veszélyeztetett épületből. Az oltárképen ismeretlen festője a keresztre feszített Jézus mellett megörökítette az alapító juhász alakját is, aki pásztorbotot és rózsafüzért tart kezében, mögötte pedig juhái láthatók. A kép alsó sarkaiban látható M és J betűk is feltehetően az ő monogramját takarják.

A kápolna történetének csörögi szempontú érdekessége még egy 1936-ban kelt levél is, melyben 55 katolikus család, köztük 20 „a csörögi telepen és a csörögi szőlőkben” élő kéri a váci püspököt, hogy a kápolnába számukra miséző papot küldjön, mert mind a sződi, mind a vácrátóti templom olyan messze van tőlük, hogy nem tudnak eljutni a misékre. Az aláírók között sok a mai Csörögben is ismert vezetéknevvvel találkozunk (Helembai, Olasz, Kripák, Hegedűs stb.).

Az épület romlása és pusztulása sajnos többszörösen is ismerős lehet a csörögiek számára: a romlásnak indult, lakott területen kívül álló, végső soron gazdátlan épületet a környékbeliek széthordták és saját házaikba építették. Pontos helyét ma már igen nehéz megállapítani, hiszen a beszántott területen alig lehet tájékozódni.

**Volentics Gyula tanulmánya alapján
összeállította Heltai Zsófia**

